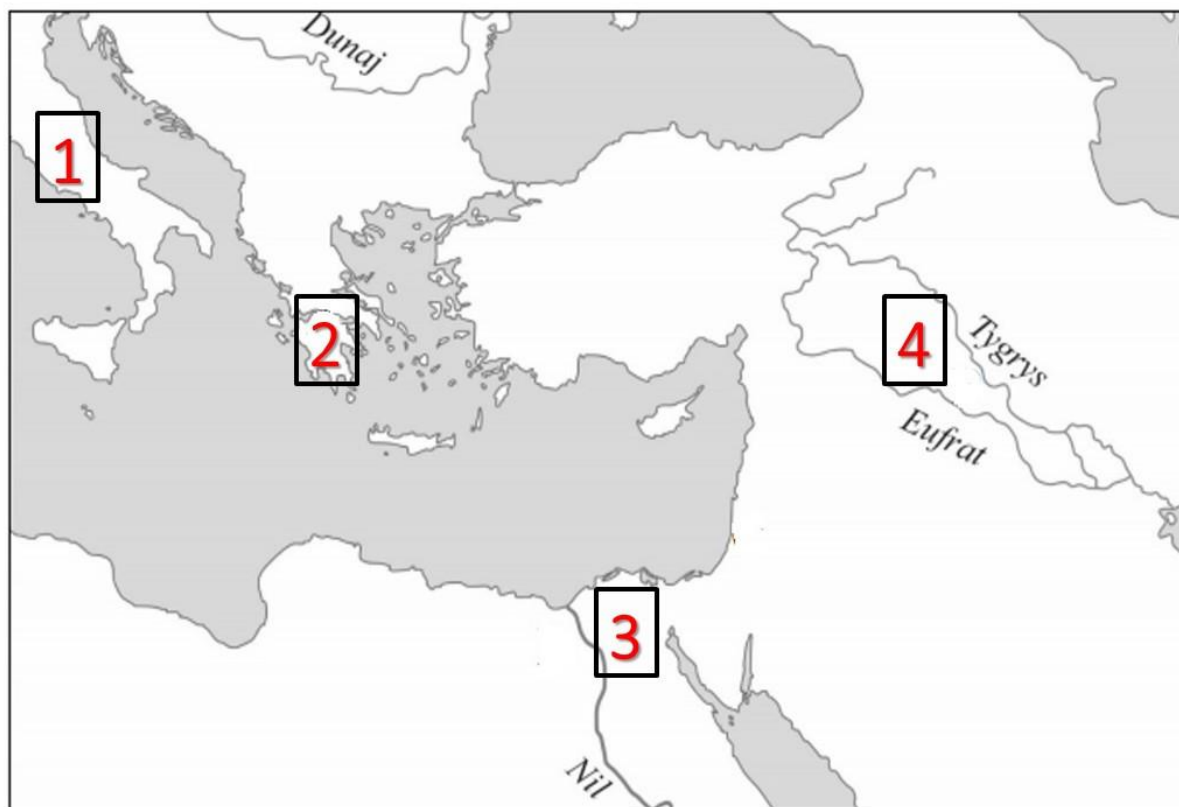

Zadanie 1. (0-2)

Na podstawie tekstu i mapy wykonaj polecenie.

Postępowanie było takie: Każdy otrzymywał skorupkę i pisał na niej nazwisko człowieka, którego chciał usunąć spośród obywateli. Tabliczkę zanosił na umówione miejsce na agorze, zamknięte wkoło ogrodzeniem. Tam najpierw archonci przeliczali ilość skorupek. Bo jeżeli głosujących było mniej niż sześć tysięcy, wynik [...] był nieważny. Następnie odkładano tabliczki z poszczególnymi imionami osobno i tego, kto był wymieniony największą ilością głosów, ogłaszano jako usuniętego na dziesięć lat, z zachowaniem prawa własności.

Źródło: Plutarch, *Żywoty sławnych mężów*, Wrocław 1977, s. 19.

Źródło: opracowanie własne.

1.1 Podaj stosowaną w historiografii nazwę opisaną w tekście procedury.

Nazwa procedury opisaną w tekście .....

1.2 Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Procedura opisana w tekście była charakterystyczna dla ustroju, który ukształtował się na obszarze oznaczonym na mapie numerem

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Zadanie 2. (0-1)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: domena publiczna. Wikimedia.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Budowla, która powstała w starożytności została przedstawiona na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1
- B. 2
- C. 3
- D. 4

Zadanie 3. (0-3)

Do każdego z podanych opisów dopisz właściwą nazwę urzędników rzymskich z okresu republiki.

A. Najwyżsi urzędnicy rzymscy, odpowiadali za politykę zagraniczną oraz dowodzili armią.

.....

B. Urzędnicy, którzy prowadzili spis ludności oraz sporządzali listy senatorów.

.....

C. Urzędnicy chroniący prawa plebejuszy, którzy posiadali ograniczone prawo weta w stosunku do decyzji innych urzędników.

.....

Teksty do zadań 4. i 5.

Tekst 1. Opis panowania Oktawiana Augusta autorstwa Tacyta

Poczucie obowiązku wobec ojca i położenie republiki służyły Augustowi [63 p.n.e.-14 n.e.] tylko za pretekst; w rzeczywistości skutek żądzy panowania, sypanie pieniędzmi, powołał pod broń weteranów, jako młody człowiek bez urzędu zaciągnął wojsko, uwiódł legiony. Potem bezsprzecznie nastąpił pokój, ale krwawy.

Na podstawie: Publiusz Korneliusz Tacyt, *Dzieła*, tłum. Hammer, Warszawa 2004, s. 11.

Tekst 2. Fragment biografii Tacyta

Tacyt – najwybitniejszy historyk rzymski okresu cesarstwa. Urodził się w drugiej połowie I wieku n.e. a zmarł w pierwszej połowie II wieku n.e. Na pierwszy plan w dziełach Tacyta wysuwa się życie cesarzy oraz ich stosunek do skupionej w senacie arystokracji. Jego pisma, mało cenione w starożytności, cieszyły się popularnością w epoce nowożytnej.

Na podstawie: *Mała encyklopedia kultury antycznej*, Warszawa 1990, s. 722-23.

Zadanie 4. (0-1)

Rozstrzygnij, czy Tacyt żył pod panowaniem władcy, którego opisał w tekście. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i ją uzasadnij.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 5. (0-1)

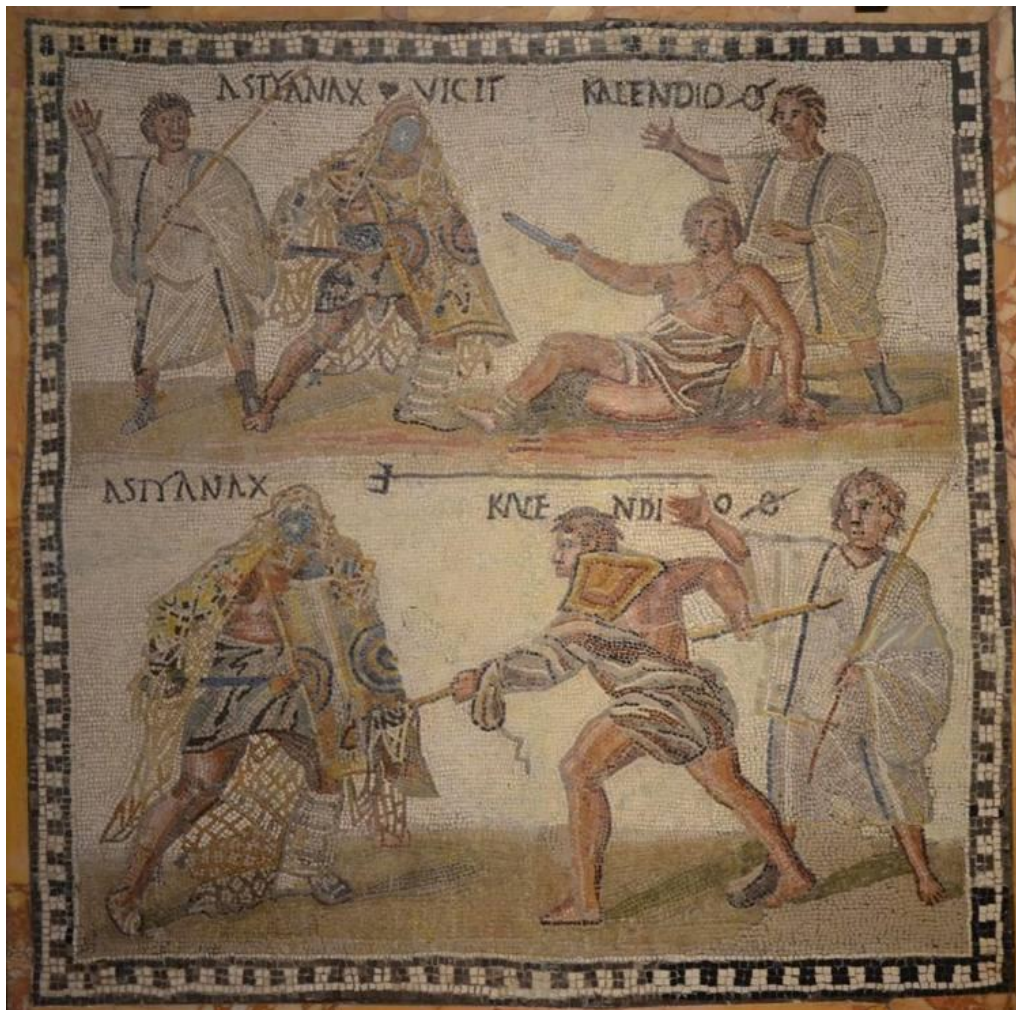
Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Władca opisany w tekście 1. wprowadził w Rzymie formę rządów określaną jako

- A. demokracja.
- B. cesarstwo.
- C. republika.
- D. tyrania.

Zadanie 6. (0-1)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: <https://www.ancient.eu/image/3273/>

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Na ilustracji przedstawiono

- A. walkę greckiej falangi.
- B. ćwiczenia gladiatorów.
- C. obrady senatu rzymskiego.
- D. formowanie legionów rzymskich.

Zadanie 7. (0-3)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

A co się tyczy kraju Mieszka, to jest on najrozleglejszy z krajów słowiańskich. Obfituje w żywność, mięso, miód i pola uprawne. Pobierane przez Mieszka podatki stanowią odważniki handlowe. Idą na żołd jego mężów. Ma on trzy tysiące pancernych podzielonych na oddziały, a setka ich znaczy tyle, co dziesięć secin innych wojowników. Daje on tym mężom odzież, konie, broń i wszystko, czego tylko potrzebują. A gdy jednemu z nich urodzi się dziecko, Mieszko każe mu wypłacać żołd od chwili urodzenia, czy będzie płci męskiej, czy żeńskiej.

Źródło: Ibrahim Ibn Jakub, *Relacja Ibrahima Ibn Jakuba z podróży do krajów słowiańskich*, [w:] Monumenta Poloniae Historica, seria II, t. I, tłum. Tadeusz Kowalski, Kraków 1946, s. 50.

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Według autora Mieszko zapewniał swoim wojom wynagrodzenie za służbę.	P	F
2.	Autor źródła opisuje ideał postępowania wojownika w kraju Mieszka.	P	F
3.	Opisany w tekście system organizacji wojska rozwinął się w okresie rozbicia dzielnicowego.	P	F

Tekst 2. Żywot św. Wojciecha *Tempore illo*

Prusowie zaś wiedząc, że relikwie męczennika będą miały wielką wartość dla króla polskiego, posłali doń poselstwo z tymi słowy: „Wiedz, że twój bóg, któregośmy zabili, znajduje się u nas. Jeśli więc dasz nam wiele pieniędzy, gotowi jesteśmy odesłać ci go”. Na tę wieść ucieszył się [Bolesław], posłał im żadaną sumę i w ten sposób odzyskał w całości święte ciało.

Źródło: Średniowieczne żywoty i cuda patronów polski, Warszawa 1987, s. 68.

Tekst 3. Wincenty z Kielczy, Żywot mniejszy św. Stanisława

Ten to Bolesław, jako gorliwy wojownik, usiłując dorównać w dzielności swemu pradziadowi, wielkiemu królowi Bolesławowi, i pragnąc ziemie, które utracili jego poprzednicy, odzyskać [...] postanowił odnowić znaki graniczne królestwa polskiego na bramach Kijowa. Toteż przemierzwszy na czele wojska ziemie Rusi nie raczył [nawet] zwrócić uwagi na obfitość wszelkich bogactw i wzgardziwszy łupami zadowolił się samym tylko tryumfalnym zwycięstwem. [...].

Źródło: Średniowieczne żywoty i cuda patronów polski, Warszawa 1987, s. 131.

Tekst 4. Rocznik kapituły krakowskiej

W roku Pańskim [...] 1312 mieszczenie krakowscy, przyjaciele podstępni [...] sprzysięgli się przeciwko [księciu] Władysławowi [...], panu całego królestwa polskiego, nie dbając o bojaźń boską [...] powołali [na tron krakowski] Bolesława, księcia opolskiego. Ten [...] pogodził się ze wspomnianym [księciem], a wójta Alberta, sprawcę owej nieprawości, uwięził i, ustąpiwszy z miasta, do domu wrócił.

Źródło: *Teksty źródłowe do ćwiczeń z historii Polski średniowiecznej*, red. L. Matusik, Wrocław 1975, s. 109.

8. 1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wydarzenia rozgrywające się za życia władcy, którego panowania dotyczy mapa, przedstawia tekst oznaczony numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

8.2. Podaj imię i przydomek władcy, którego panowania dotyczy mapa.

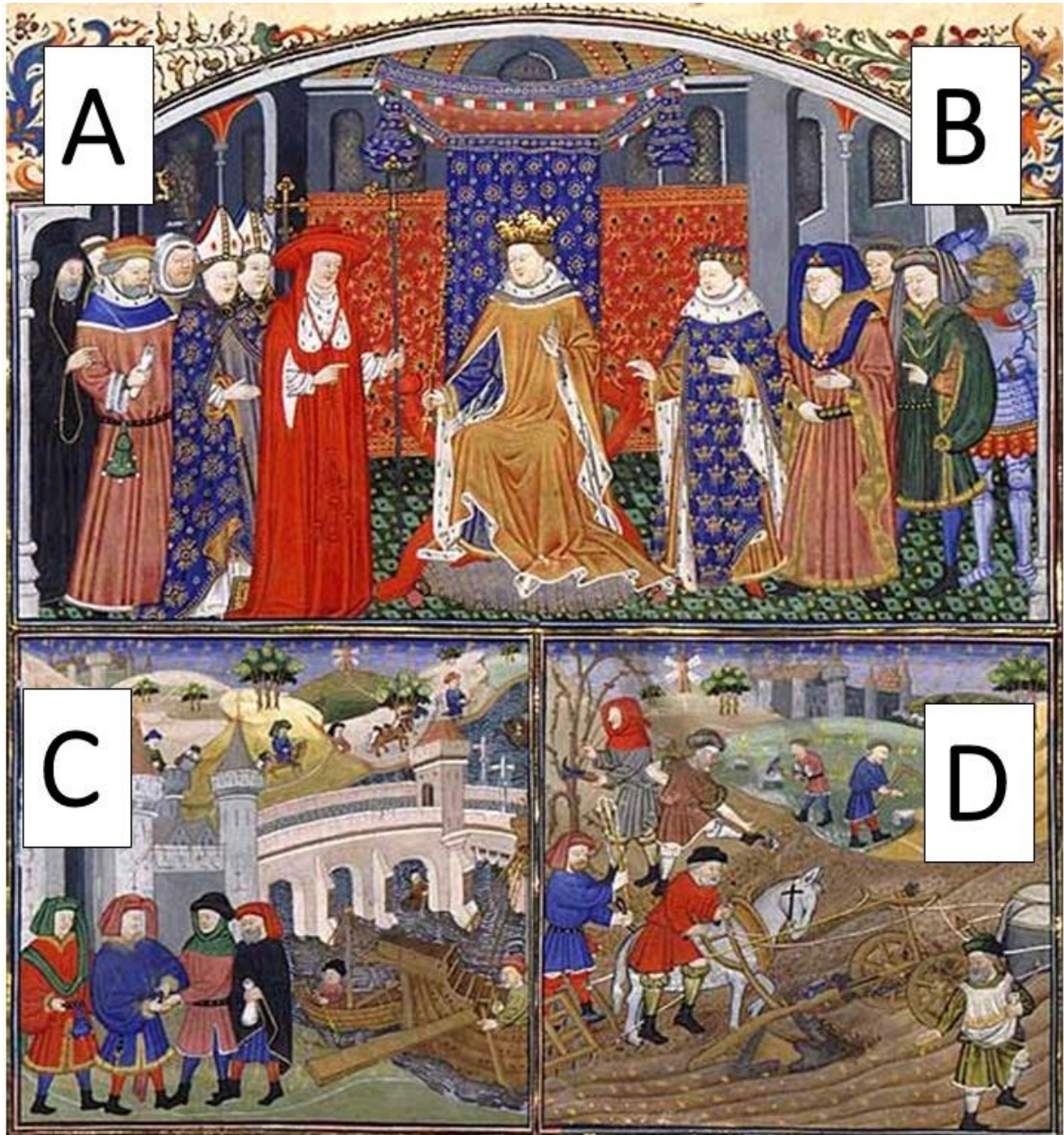
.....

Zadanie 9. (0-4)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Francuska miniatura z XV wieku

Źródło: http://www.traditioninaction.org/OrganicSociety/Images_1-100/A_044_3Classes1.jpg

Wpisz poniżej nazwy stanów ukazanych na ilustracji.

Literą A oznaczono stan .....

Literą B oznaczono stan .....

Literą C oznaczono stan .....

Literą D oznaczono stan .....

Źródło map: <http://wlpaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1243>

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Państwo polskie w okresie panowania ostatniego władcy z dynastii Piastów przedstawia mapa oznaczona numerem

- A. 1.
B. 2.
C. 3.
D. 4.

Zadanie 11. (0-2)

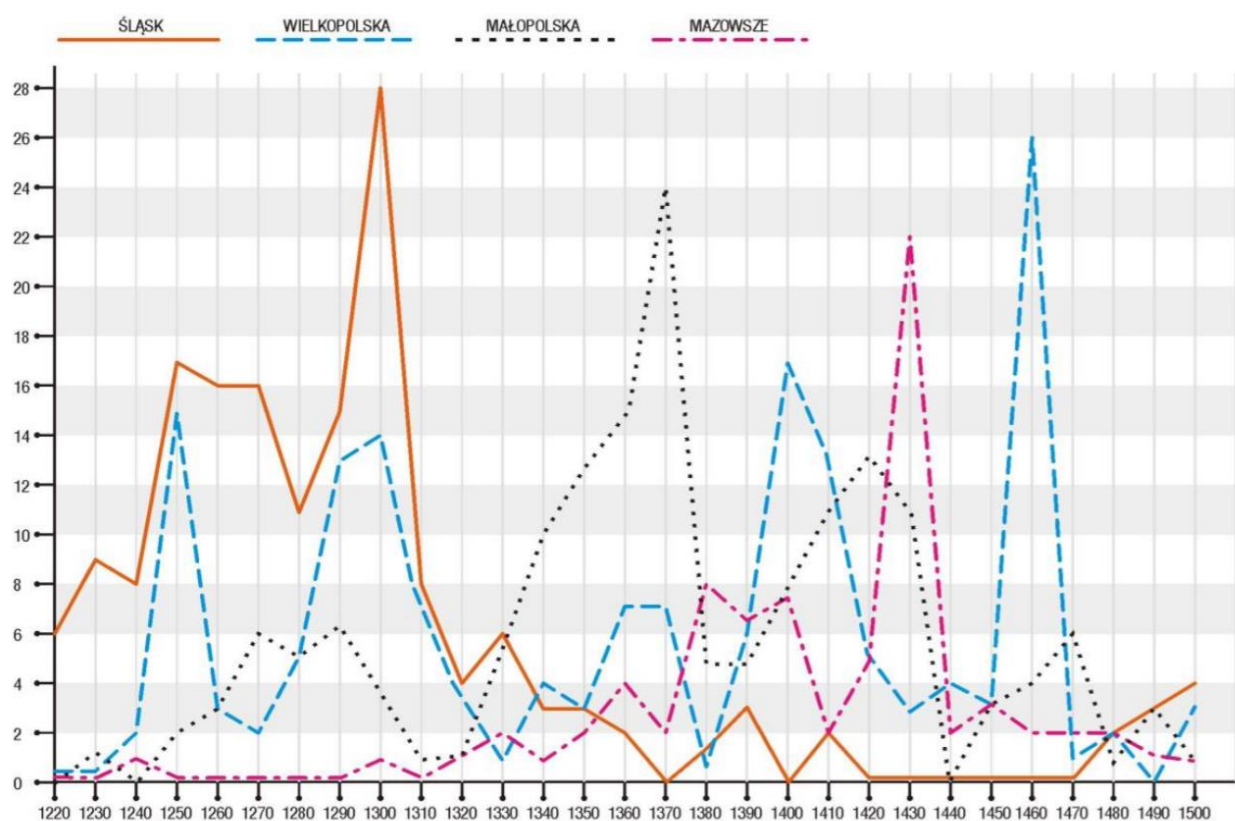
Na podstawie tekstu i wykresu wykonaj polecenie.

Tekst. Kronika katedralna krakowska

Za czasów tego króla, w lasach, gajach i dąbrowach tyle założono miast, ile bodaj nie powstało kiedy indziej [...]. Murował miasta, zamki, domy. Naprzód ozdobił zamek krakowski podziwu godnymi domami, wieżami, rzeźbą, malowidłem, dachami wielkiej piękności. Naprzeciw zaś zamku krakowskiego, po drugiej stronie Wisły [...] wymurował miasto, które od imienia swego nazwał Kazimierzem, jak również wiele innych miast [w Małopolsce], jako to Wieliczkę i Skawinę, Lanckoronę, zamek Olkusz, Lelów, miasto i zamek Czorsztyn, zamek Niepołomice, zamek Ojców, zamek Krzepice.

Na podstawie: *Kronika katedralna krakowska*, [w:] *Kronika Jana z Czarnkowa*, tłum. J. Żerbiłło, Kraków 2001, s. 16–17.

Wykres. Liczba lokacji miast na poszczególnych terytoriach Polski XIII-XV w.

Źródło: M. Bogucka, H. Samsonowicz, *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław, 1986, s.78.

11.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Opis zawarty w tekście źródłowym odnosi się do panowania

- A. Jana Kazimierza.
- B. Bolesława Chrobrego.
- C. Kazimierza Wielkiego.
- D. Kazimierza Jagiellończyka.

11.2 Rozstrzygnij, czy opis osiągnięć władcy pokrywa się z danymi przedstawionymi na wykresie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i uzasadnij ją odnosząc się do danych.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 12. (0-2)

Spośród poniższych wydarzeń dotyczących relacji polsko-krzyżackich w średniowieczu wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

12.1	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E
12.2	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E

- A. Bitwa pod Płowcami
- B. Bitwa pod Grunwaldem
- C. Zawarcie pokoju kaliskiego
- D. Zawarcie I pokoju toruńskiego
- E. Wybuch wojny trzynastoletniej

Zadanie 13. (0-2)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Ilustracja 1.

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ec/Gda%C5%84sk...>

Ilustracja 2.

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7b/....>

Ilustracja 3.

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/31/Starogard_Gdanski_kosciol...

Ilustracja 4.

Źródło: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9e/...ZPo%C5%...>

13.1. Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Budynek przeznaczony w średniowiecznych miastach na siedzibę władz został przedstawiony na ilustracji oznaczonej numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

13.2 Podaj stosowaną w historiografii nazwę tego budynku.

Nazwa budynku:.....

Zadanie 14. (0-3)

Podaj nazwy miejscowości, w których po raz pierwszy nadano szlachcie uprawnienia zapisane w cytowanych tekstach.

Tekst 1.

Następnie jednak z zezwolenia i woli panów, szlachty oraz wszystkich innych - gdy potomstwa męskiego nie ma - córki nasze, te mianowicie, co do których nastąpi zgoda, aby były następcami naszymi i aby otrzymały koronę Królestwa Polskiego, za panów i dziedziców Królestwa tego dobrowolnie zostały przyjęte. [...] Chcemy też zadowolić się tym, aby corocznie na św. Marcina nam i następcom naszym [...] płacono po dwa grosze zwykłej monety, w królestwie obieg mającej, [...] z każdego osiadłego i dzierżonego łąnu lub jego części.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 89.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Tekst 2.

Poza tym postanawiamy, że poddanym naszym, jakiegokolwiek stanu by nie byli, dóbr nie odbierzemy ani nie skonfiskujemy, ani my, ani nikt z naszych urzędników zanim wpierw sprawy tej sędziowie nasi razem ze szlachtą i baronami, nie rozsądzą i wyroku nie wydadzą.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 82.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Tekst 3.

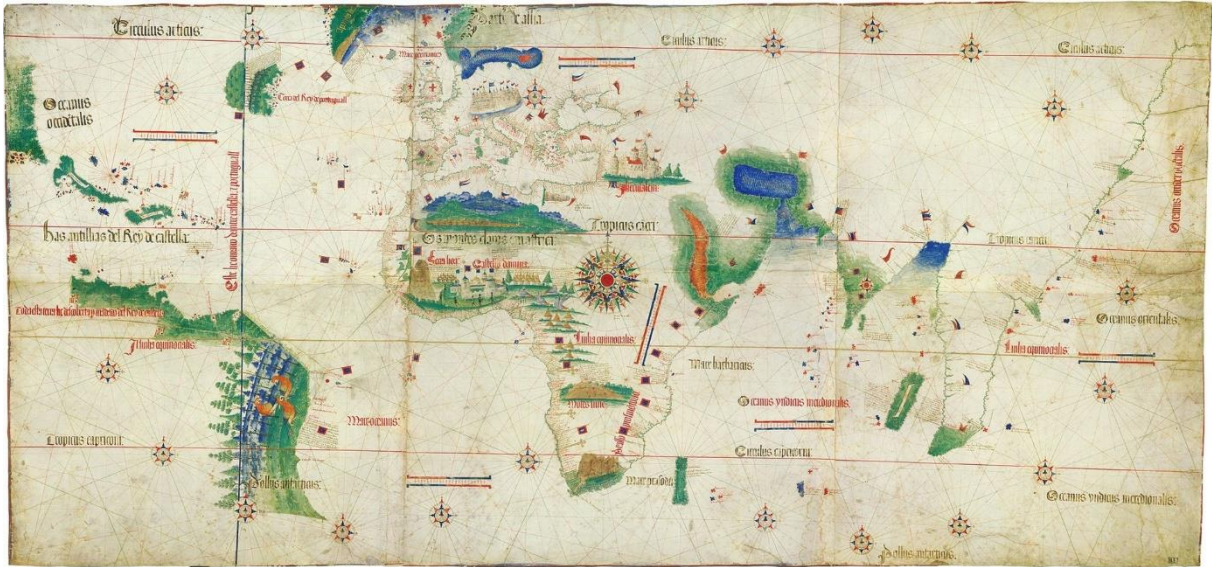
Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać [szlachty] na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego.

Na podstawie: *Volumina Legum*, t. I, s. 247.

Nazwa miejscowości, w której wydano przywilej: .....

Zadanie 15. (0-1)

Na podstawie mapy wykonaj polecenie.

Źródło: Biblioteca Estense Universitaria, Modena, Italy, domena publiczna

Rozstrzygnij, czy mapa pozwala wnioskować, że jej autor wiedział o sukcesie wyprawy Krzysztofa Kolumba. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych i ją uzasadnij.

Odpowiedź: TAK/NIE

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0-3)

Na podstawie mapy wykonaj polecenie.

Źródło: https://www.epodreczniki.pl/reader/c/246229/v/latest/t/student-canon/m/j0000008FPB5v32#j0000008FPB5v32_000EX002

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Z mapy wynika, że Gdańsk był jedynym portem, z którego wywożono w XVI wieku zboże z Rzeczypospolitej.	P	F
2.	Z mapy wynika, że w Lublinie krzyżowały się szlaki łączące Litwę z Małopolską i Ruś z Pomorzem.	P	F
3.	Mapa zawiera informacje na temat odbiorców zboża pochodzącego z Rzeczypospolitej.	P	F

Tekst do zadań 17. i 18.

I już Korona i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielne i nieróżne ciało, ale jedna wspólna Rzeczpospolita, która się z dwóch państw i narodów w jeden lud zniosła i spojona.

A temu obojemu narodowi, żeby już wiecznymi czasy jedna głowa, jeden pan i jeden król wspólny rozkazywał, który wspólnymi głosami od Polaków i od Litwy ma być obrany, a miejsce jego obierania w Polsce. A po obraniu ma być koronowany w Krakowie. A obraniu króla brak którejkolwiek ze stron przeszkadzać nie będzie, ponieważ wszystkie stany Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego na obieranie króla wzywane być mają.

Na podstawie: <http://www.agad.gov.pl/...201569%20r.pdf>

Zadanie 17. (0-1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Cytowany dokument to fragment aktu unii w

- A. Lublinie.
- B. Krewie.
- C. Horodle.
- D. Radomiu.

Zadanie 18. (0-3)

Rozstrzygnij czy poniższe zdania dotyczące treści powyższego dokumentu są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Cytowany fragment dokumentu zawiera informacje na temat sposobu wybierania króla.	P	F
2.	Opisane w cytowanym fragmencie dokumentu postanowienia dały początek sejmowi walnemu.	P	F
3.	Zawarte w cytowanym fragmencie dokumentu postanowienia doprowadziły do zjednoczenia ziem polskich.	P	F

Zadanie 19. (0-2)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

Nie mamy mianować ani obierać [wybierać] króla na państwo, sukcesora [następcy] naszego wsadzać. A to dlatego, aby [...] wolne wybieranie króla zostawało wszem Stanom Koronnym.

O wojnie albo ruszeniu pospolitym nic zaczynać nie mamy, bez pozwolenia sejmu wszech stanów.

Podatków [...] postanawiać nie mamy, bez dozwolenia wszech stanów na sejmie walnym.

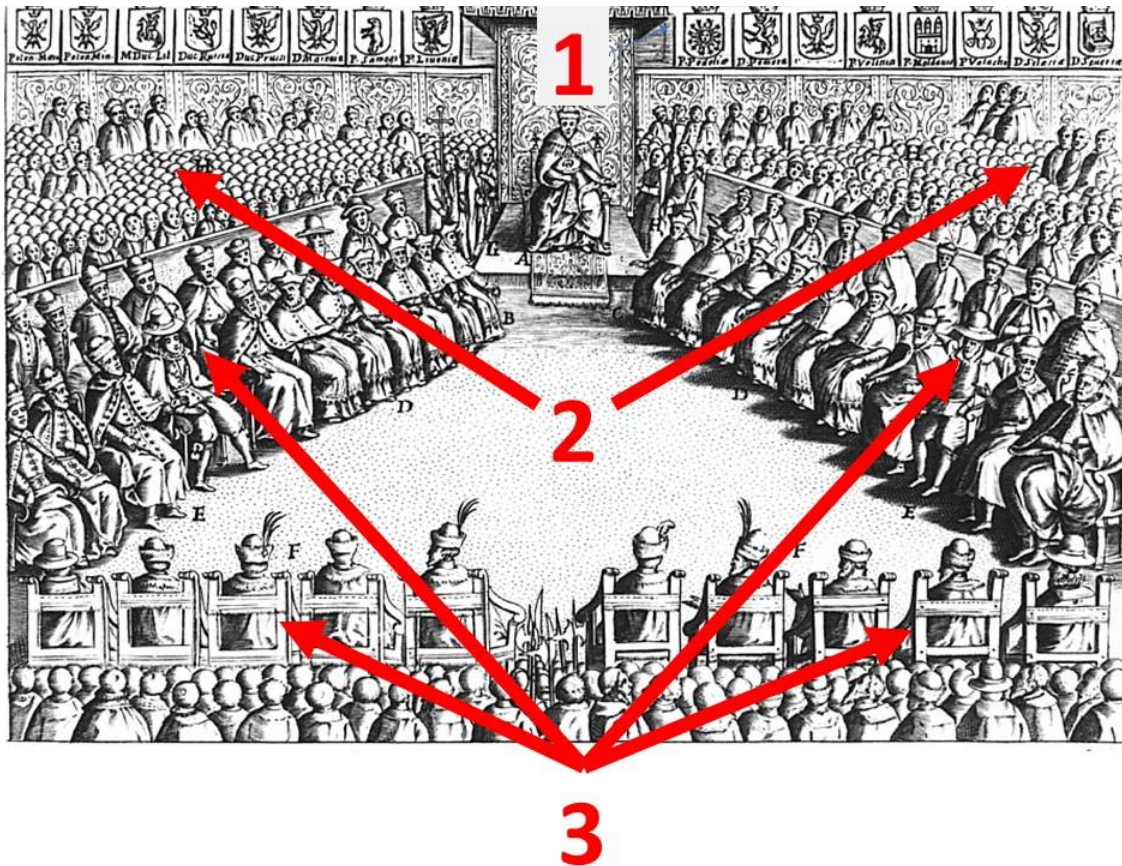
Źródło: *Volumina legum II*, Warszawa 1733, s. 897–901.

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Na mocy cytowanego dokumentu wprowadzono w państwie polskim zasadę dziedziczności tronu.	P	F
2.	Postanowienia cytowanego dokumentu osłabiały pozycję sejmu w Rzeczpospolitej.	P	F

Zadanie 20. (0-3)

Na podstawie ilustracji wykonaj polecenie.

Źródło: domena publiczna. Wikimedia.

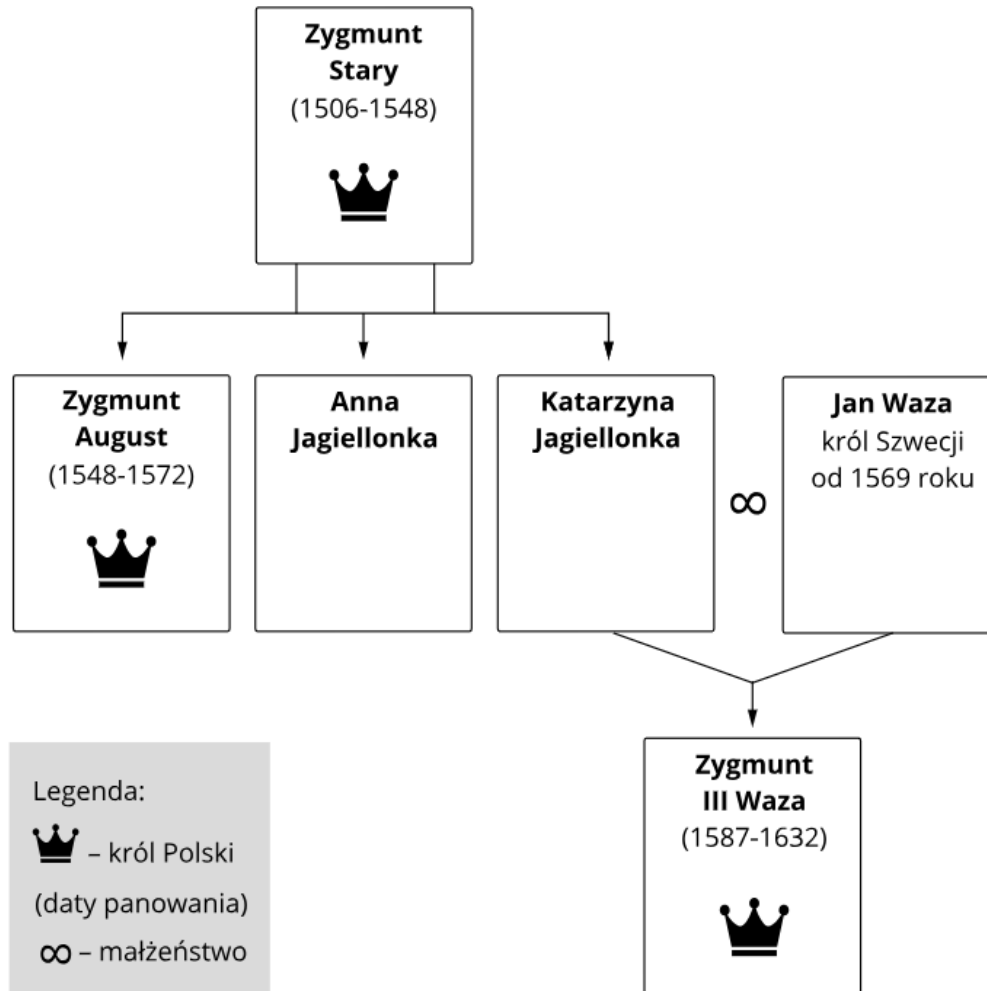
Podaj nazwy zaznaczonych na ilustracji trzech stanów sejmujących.

Numer	Nazwa stanu sejmującego
1.	
2.	
3.	

Zadanie 21. (0-3)

Na podstawie tablicy genealogicznej wykonaj polecenie.

Źródło: <http://www.epodreczniki.pl/reader/c/246229/v/latest/t/student-canon/m/j0000008FSB5v32>

Rozstrzygnij czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Zygmunt III Waza był wnukiem Zygmunta Starego.	P	F
2.	Jan Waza był spokrewniony z Zygmuntem Augustem.	P	F
3.	Siostra Anny Jagiellonki była matką Zygmunta III Wazy.	P	F

Zadanie 22. (0-2)

Spośród poniższych wydarzeń dotyczących wojen XVII wieku wskaż wydarzenie chronologicznie pierwsze i ostatnie. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

22.1	Wydarzenie chronologicznie pierwsze	A	B	C	D	E
22.2	Wydarzenie chronologicznie ostatnie	A	B	C	D	E

- A. Bitwa pod Wiedniem (tzw. odsiecz wiedeńska)
- B. Pokój w Karłowicach
- C. Obrona Jasnej Góry
- D. Bitwa pod Cecorą
- E. Pokój w Oliwie

Zadanie 23. (0-1)

Na podstawie tekstu wykonaj polecenie.

Opis Sebastiana Cefali

Oprócz szabli bronią ich jest lanca zwana kopią, wewnątrz pusta, z wierzchu opleciona surowym rzemieniem i oblana smołą, którą jeździec, pędząc na koniu, może na wylot przebić zbroję. U łęku z lewej strony mają pistolet, pod lewym udem przywiązany do siodła koncerz bardzo długi którego używają po skruszeniu [złamaniu] kopii. Na zbroi noszą skórę tygrysią lub lamparcią. Z tyłu mieli zwyczaj przyczepiać długie skrzydła sępie, które w pędzie czyniły wielki szelest.

Na podstawie: Relacje nuncjuszków apostolskich i innych osób o Polsce, t. I, Berlin-Poznań 1864.

Podaj stosowaną w historiografii nazwę opisanej formacji wojskowej.

Nazwa opisanej w tekście formacji wojskowej .....

Zadanie 24. (0-3)

Do każdego z podanych opisów dopisz imię i nazwisko przedstawionej postaci.

- A. Należał do zakonu paulinów, od 1650 roku przeor klasztoru na Jasnej Górze, dowodził jego obroną w czasie walk ze Szwedami

.....

- B. Hetman wielki koronny od 1668 roku. Dowodził wojskami polskimi w II bitwie pod Chocimiem dzięki czemu wybrany został królem Polski.

.....

- C. Jeden z dowódców wiernych Janowi Kazimierzowi w czasie tzw. Potopu, organizator walk partyzanckich, dowódca wyprawy przeciwko Szwecji do Danii

.....